

معنی لغت‌های مهم درس

بَرین:	بالاین، برتر	تاکستان:	باغ انگور
حماسه:	دلیری	دیرین:	گذشته، کهنه، قدیم
ردا:	بالا پوش	صدر:	نام یک منطقه در لبنان
شرافت:	ارجمندی، با شرف بودن	لگام:	افسار، دهنه اسب
معرکه:	میدان جنگ	نیلگون:	آبی

معنی عبارات مهم

ای که ردای حسین را بر دوش / و خورشید کربلا را در بر داری.

ای کسی که لباس حسین را بر دوش انداخته‌ای و حضرت ابوالفضل را در آغوش گرفته‌ای.

ای سرخ گل که فداکاری پیشه کردی / ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین پیوند خورده‌ای.

ای انسان عاشقی که فداکاری کردی. ای کسی که انقلاب تو در زمین با انقلاب آسمان بالا پیونده خورده است. (انقلاب تو خدایی بوده است.)

روستایی که با صدر «ش»، با سینه‌اش / از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.

روستایی که با صدر (منطقه‌ای در لبنان) و با تمام وجود از کشور و ناموس خود دفاع کرد.

سرورم! در شوره‌زار شهرهایی که طاعون و غبار بر آنها چیره است / در شهرهای مرگ که باران از باریدن بر آنها بیمناک است جز تو، کسی نمانده است. در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد.

آقای من! در شهرهایی که بیماری و غبار مرگ بر آن مستولی شده و باران هم جرئت باریدن ندارد، جز تو کسی نیست که زندگی ما را آباد کند.

پس درهای امید و روشنایی را به روی ما بگشای!

پس امید و پیروزی را به ما نشان بده.

قلمرو زبانی

۱- به نمونه‌های زیر، توجه کنید.

■ بر پایه تناسب (همبستگی)

بلبل — گل — پروانه
گلستان

■ بر پایه هم معنایی (ترادف)

محبت — مهربانی — لطف
الفت

■ اکنون بر پایه نمونه‌های داده شده، نمودارهای زیر را کامل کنید.

الف) تناسب

دانا — ارجمند — کتاب
علم

ب) ترادف

دهش — کرامت — بزرگواری
بخشش

۲- از میان موارد زیر، ترکیب‌های وصفی و اضافی را جدا کنید؛ سپس هسته هر یک را مشخص نمایید.
ستاره غروب، سرور آزادگان، متنی نیلگون، ماهی دریا، برترین حماسه

ترکیب وصفی: متنی نیلگون، برترین حماسه

ترکیب اضافی: ستاره غروب، سرور آزادگان، ماهی دریا

۳- در مصراع زیر، نقش دستوری اجزای مشخص شده را بنویسید.

«پس، درهای امید و روشنایی را به روی ما بگشای»

قید مفعول معطوف به مفعول مضاف الیه

تمرینات قلمرو ادبی

۱- مصراع‌های زیر را با توجه به آرایه‌های «تشخیص، کنایه و تشبیه» بررسی کنید.

■ ای چون سبزه بر آمده از دفتر روزگاران تشبیه (لبنان به سبزه) - تشخیص (ای لبنان)

■ ای کشتی‌های صیادی که مقاومت پیشه کرده‌اید! تشخیص (کشتی‌ای که مقاومت می‌کند).

■ در شوره‌زار شهرهایی که طاعون و غبار بر آنها چیره است. کنایه (مرگ همه جا را فرا گرفته است) - تشخیص (شهری که طاعون دارد)

■ بگذار بوسه زنیم بر شمشیری که بر دستان توست کنایه (بوسه زدن بر شمشیر) - تشخیص (دستان تو: لبنان)

۲- کدام واژه مشخص شده، «مجاز» به شمار می‌آید؟ مفهوم آن را بنویسید.

«ای مسافر دیرین بر روی خار و درد / ای چون ستاره، فروزان»

خار: مجاز از رنج و سختی

۳- شاعر، «باران‌ها» و «فصل‌ها» را در کدام مفاهیم نمادین به کار برده است؟

باران: نماد آزادی و طراوت فصل‌ها: نماد زمان و تاریخ

۴- از متن درس، دو نمونه مراعات نظیر بیابید.

جز تو کسی نمانده است که در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد

ای سرور یاران‌ها و فصل‌ها / تو را عطر می‌نامیم که در غنچه‌ها خانه دارد / تو را پرستو نامیدم

تمرینات قلمرو فکری

۱- دریافت خود را از سروده زیر بنویسید.

«تو را جنوب نامیدم / / ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین / پیوند خورده‌ای».

شاعر قیام مردم لبنان علیه ظلم، یک انقاب خدایی و آسمانی می‌داند.

۲- پیام نهایی دو مصراع پایانی سروده زیر چیست؟

«و مریم هر شب، روی شن‌ها / به انتظار مهدی می‌نشیند / و گل‌هایی را می‌چیند / که از انگشتان شهیدان می‌رویند»

مریم عشقی را به دست می‌آورد که از خون شهیدان به وجود آمده است. (فراموش نکردن یاد شهیدان)

۳- در سروده زیر:

«ای سرزمینی کز خاکت / خوشه‌های گندم می‌روید / و پیامبران بر می‌خیزند»

■ الف) کدام سرزمین مورد خطاب است؟ لبنان

■ ب) مقصود شاعر از مصراع‌های دوم و سوم چیست؟ مصرع دوم بر امید به آینده و زندگی دوباره تاکید دارد. مصراع سوم به بعثت پیامبران از سرزمین لبنان اشاره دارد.

۴- از متن درس، مصراعی را معادل معنایی قسمت مشخص شده بیابید.

«تو را سپیده دمی در انتظار زاده شدن / و بیکری در اشتیاق شهادت نامیدم»

و گل‌هایی را می‌چیند / که از انگشتان شهیدان می‌رویند

۵- قناتی در این بخش از شعرش بر چه نکته‌ای تأکید دارد؟

«ای که ردای حسین بر دوش داری / و خورشید کربلا را در برداری».

فرهنگ شهادت طلبانه و شیعی مردم لبنان